

E-learning v Evropské unii

Mgr. Kamil Kopecký

*Katedra českého jazyka a literatury PdF UP ve spolupráci s Centrem
distančního vzdělávání UP*

Souhrn:

Publikovaný text představuje v kostce možnosti e-learningově podporovaného vzdělávání v Evropské unii, popisuje pilotní projekty evropského e-learningu, mezi které patří zejména iniciativa eEurope a eLearning Action Plan.

Klíčová slova:

E-learning, ICT, eEurope, eLearning Action Plan, European Schoolnet.

Summary:

E-Learning in European Union

This article describes a development of e-learning technologies in European Union focused on eEurope and eLearning Action Plan.

Keywords:

E-learning, ICT, eEurope, eLearning Action Plan, European Schoolnet.

Vedoucí představitelé vlád zemí EU si plně uvědomují důležitost úlohy informačních technologií - **ICT** (information and communication technologies) - v procesu zlepšování úrovně vzdělávání a vzdělávacích systémů v Evropě. Evropské koncily také v Lisabonu, Barceloně a Stockholmu¹ v letech 2000 - 2002 podpořily implementaci ICT (a využívání ICT) přímo do vzdělání. Na základě jednání vznikly také projekty eEurope 2002 a eEurope 2005, které e-learning chápou jako prioritní nástroj rozvoje celé společnosti.

Brzy po lisabonském summitu Evropská komise pomohla definovat základní oblasti, do kterých bude e-learning implementován. Byla to zejména státní a evropská infrastruktura, školství na všech úrovních (včetně výuky učitelů), evropská kooperace a networking. Zároveň také vznikla politická iniciativa Evropské komise **eEurope** a z ní vychází také strategicky nejdůležitější dokument, týkající se využívání e-technologií – **the eLearning Action Plan**. Iniciativa eEurope je zaměřena třemi hlavními směry:

¹ Spring Councils of Stockholm (2001) and Barcelona (2002)

- a) zajistit, aby každý občan, domácnost a škola, obchod či správní úřad mohli být online;
- b) vytvořit počítačově gramotnou Evropu;
- c) zajistit proces včlenění každého občana do „digitálního“ společenství, vytvořit důvěru v moderní technologie a zajistit sociální soudržnost.

K dosažení těchto cílů Evropská komise navrhla členským zemím, aby podpořily rozvoj jednotlivých priorit. Specifické cíle projektu eEurope pro rok 2005 jsou tyto:

- a) vytvořit moderní veřejné online služby, zejména pak *e-government*, *e-learning services* a *e-health services* (elektronická státní správa, e-learning a elektronické zdravotní služby);
- b) rozvinout prostředí e-businessu, tedy online obchodu;
- c) rozvíjet další možné technologie, zajistit bezpečnost informací (zejména v oblasti státní správy) apod.

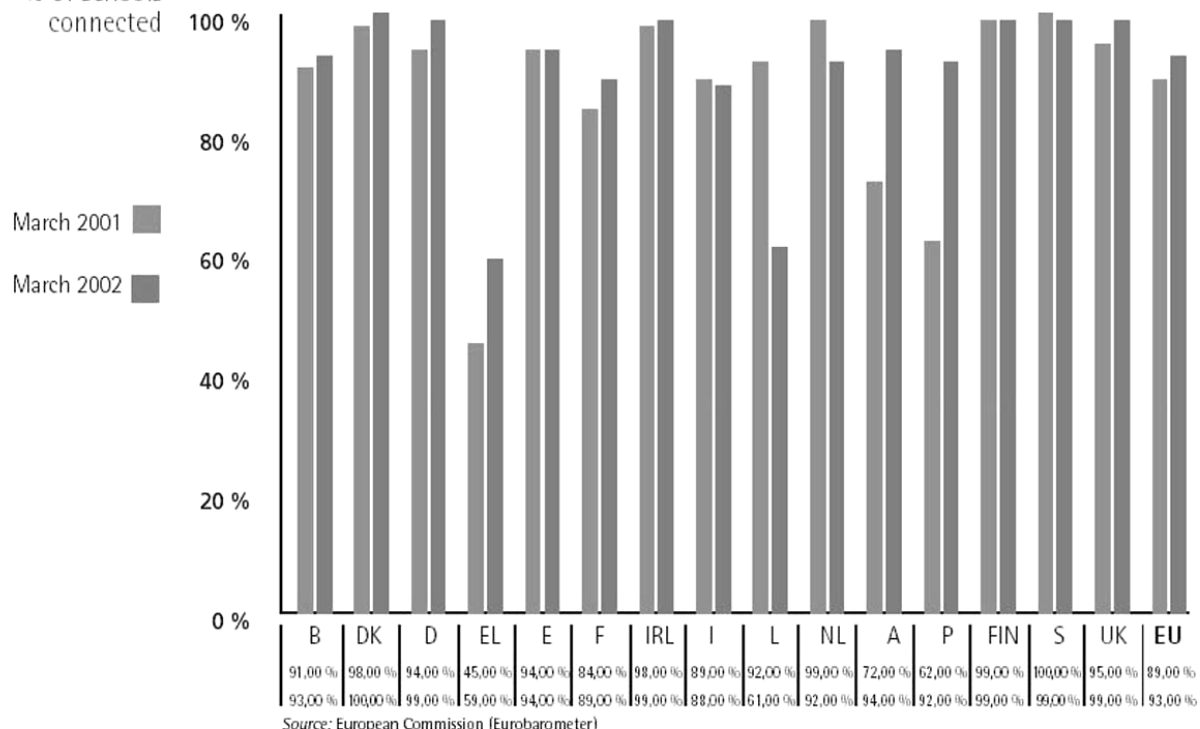
Mezi priority hnutí eEurope patří samozřejmě i e-learning. Ten je definován jako „*využívání nových multimediálních technologií a Internetu ke zlepšení kvality vzdělání ulehčením přístupu ke zdrojům a službám, stejně jako podporování vzdálené výměny a spolupráce*²“. Důležitou podmínkou rozvoje e-learningu však stále zůstává vysoká úroveň „digitální gramotnosti“ (v našem prostředí se používá spojení počítačová gramotnost), tedy rozvoj schopnosti ovládat IT. Další nutnou podmínkou je existence funkční digitální infrastruktury, umožňující přístup k informacím, poskytovaným prostřednictvím Internetu. K březnu 2002 bylo 93 % škol v EU připojeno na Internet (v roce 2001 to bylo 80 % škol). Evropská komise také spolufinancovala rozvoj vysokorychlostních páteřních sítí mezi univerzitami a výzkumnými ústavami. Tato výzkumná síť je nyní nejrychlejší na světě.

² eLearning - Better eLearning for Europe. European Commission, Directorate-General for Education and Culture, 2003.

Internet ve školách EU (v procentech)³

Internet in schools

% of schools connected

Evropská unie také disponuje množstvím nástrojů, které podporují používání e-learningu. V tomto místě je třeba jmenovat zejména programy Socrates a Leonardo da Vinci. Specifická linie programu Socrates – Minerva, je zaměřena přímo na otevřené a distanční vzdělávání (ODL – Open and Distance Learning) a na vzdělávání, využívající ICT. Mezi další programy EU, které využívají možností ICT, patří Erasmus, Comenius, Leonardo da Vinci a mnoho dalších. Na zlepšení vzdělávacích technologií a standardů a na implementaci nových technologií do oblasti vzdělávání je zaměřen The 6th Framework Programme for Community research (známý jako 6. rámcový program), mezi zajímavé programy patří také eCONTENT, eTEN a další. Více o těchto projektech naleznete na informačním webu www.elearningeuropa.info. Velká pozornost je také věnována otázkám kvality e-learningových obsahů a textů (projekty eLearning Initiative – EQO, QUAL-E-LEARNING, SEEL a SEEQUEL), pro nás jsou ovšem nejzajímavější pilotní projekty klasického e-learningu, které představíme v následujícím přehledu.

³ eLearning – Berger eLearning for Europe. European Commission, Directorate-General for Education and Culture, 2003.

Pilotní projekty e-learningu v EU (eLearning Initiative)

Zkratka	Originální název	Obsah
eEVU	Collaborative European Virtual University	Projekt hledá společné oblasti zájmu mezi evropskými univerzitami, podporuje rozvíjení základních modelů pro Evropskou Virtuální Univerzitu
ELDA	e-learning Disability Access	Projekt je zaměřen na umožnění přístupu ke vzdělání pro postižené studenty, na optimalizaci jejich potenciálu pomocí tele-výuky a tele-komunikace. Zároveň usiluje o utváření a rozvoj virtuálního společenství.
LIVIUS	Learning in a Virtual Integrated University	LIVUS je v první řadě fórum pro akademickou výměnu a studium, založené na principech, které se odlišují od běžné struktury evropské univerzity. Tento projekt pracuje s novými organizačními a psychopedagogickými učitelskými metodami, které se zakládají na zvyklostech tradičních institucí.
MENU	Model for a European Networked University for e-learning	MENU program je založen na zkušenostech akademické spolupráce, MENU navrhuje organizační systém virtuální univerzity.
ICETEL	Improving continuing Education and Training through e-learning.	ICETEL prohlubuje schopnosti a dovednosti manažerů, učitelů a instruktorů aplikovat dálkové studium a e-learning na UCE (University Continuing Education, obdoba Univerzit třetího věku).
DELPHI	European Observatory for Emergent e-learning	DELPHI je zaměřen na problematiku vzdělávání, perspektivu využívání nových technologií, socio-kulturní problematiku a na celoživotní vzdělávání.
EL4EI	E-learning for e-inclusion	EL4EI je projektem, který se zabývá propagací eInclusion.
E.L.I.Fo	E-learning intercultural forum	E.L.I.Fo poskytuje virtuální prostor učitelům a instruktorům interkulturních programů, které napomáhají sociální a profesní integraci lidem, kteří jsou z různých důvodů v této oblasti znevýhodněni.
EUDOX OS	Teaching Science with Robotic Telescope	S využitím teleskopu popularizuje studium astronomie, pracuje s LIVE záběry, které přenáší přímo do třídy.

LEIPS	Learning about e-learning Innovation process in Schools	Monitoruje oblast e-learningových inovací, usiluje o rozvoj e-learningových oblastí, které umožní dosáhnout co nejlepších výsledků.
--------------	---	---

Detaily o jednotlivých programech naleznete na [www](http://elearningeuropa.info) adrese: <http://elearningeuropa.info>.

E-learning Action Plan, o kterém již byla řeč, poukazuje na nutnost rozvoje ICT vzdělání na všech úrovních. Upozorňuje například na nutnost rozvíjet schopnost využívat ICT u učitelů, zároveň předestírá, že velké množství studentů přebírá role, určené učitelům – zejména v oblasti IT. Učitelé se pro studenty stávají rádci a průvodci, kteří pomáhají svým studentům, aby se orientovali v ohromném množství informací, dostupných pomocí ICT a Internetu. Výukou učitelů se zabývá projekt **TTnet** (training of trainers network for e-learning).

Velmi zajímavým projektem je **European Schoolnet**, který spojuje 23 ministerstev školství v Evropě, je do něj zapojeno množství škol, učitelů a ředitelů. Součástí projektu je i propracovaný portál pro „teaching and learning“, spolupráci a inovace, který se zabývá například školskou politikou, strategií vzdělávání apod. Tento portál usiluje o to „stát se prvním vzdělávacím portálem pro školy v Evropě“ (www.eun.org). European Schoolnet zastřešuje další projekty - „Virtual School“ (portál, který poskytuje vzdělávací zdroje apod.), „myEUROPE“ (organizuje různé akce pro školy v rámci evropanství, mobility, kulturní rozmanitosti a trans-evropské spolupráce), „mySchola“ apod.

Je zřejmé, že země Evropské unie jsou oproti hrstce českých e-learningových projektů (reprezentovaných čtenými LMS) o několik kroků dopředu. Záleží jen na nás, nakolik se český e-learning stane součástí celoevropské elektronické sítě, která zde byla v kostce představena.

Použité informační zdroje:

Better eLearning for Europe

A Brochure on the eLearning Initiative of the European Commission, May 2003

http://www.elearningeuropa.info/extras/pdf/betterlearning_en.pdf

Informační portály:

<http://www.elearningeuropa.info>

<http://eunbrux02.eun.org/portal/index-en.cfm>

eLearning v Evropě

European Schoolnet

Příloha

Vize vývoje informačních systémů (převzato z BIC Bratislava, s.r.o. Filus, I.)

IST dnes	„Ambient Intelligence“
Založené na PC	Rozhraní – přirozené prostředí
Psaní a čtení	Využití všech smyslů
Hledání informací na základě slov	Manipulace na základě kontextu
Úzké a separované sítě	Konvergence neomezených sítí
Mobilní telefony (hlas)	Mobilní bezdrátové – multimediální rozhraní
Mikro – rozměry	Nano – rozměry
Křemíkový základ	+ Nové materiály
eServices ve fázi vzniku	Široké uplatnění (eHealth, eLearning)
5% populace online	Více než 70 % populace online

Zveřejněný text je součástí materiálu LMS – Learning Management Systems, jehož CD-ROM podobu můžete získat na <http://www.cdiv.upol.cz>.

Poznámka autora:

V textu je použito výrazu e-learning v různých podobách. Při překladu byla použita výchozí forma termínu (eLearning) tak, jak byla publikována v materiálech EU. Tato forma ne vždy koresponduje s v českém prostředí používaným termínem „s pomlčkou“.